

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/114/2022
Identifikačné číslo spisu:	2512204470
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2512204470.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Ing. Maria Dubaňa v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti EOS KSI Slovensko, s. r. o., Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenej advokátskou kanceláriou Remedium Legal, s. r. o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, proti žalovanému D. F. Ř., narodenému X. Z. XXXX, X., A.Z. XXXX/X, zastúpeného advokátom JUDr. Tomášom Klieštencom, Piešťany, Ulica Miki Waltariho 7, o zaplatenie 1 341,22 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 5C/67/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. júna 2020 sp. zn. 25Co/19/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len súd prvej inštancie alebo okresný súd) rozsudkom z 18. novembra 2019 č. k. 5C/67/2013 - 423 I. žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 1 341,22 eura s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1 341,22 eura od 8. júna 2010 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku, II. v časti príslušenstva pohľadávky v sume 1,20 eura žalobu zamietol, III. priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania proti žalovanému v rozsahu 99,90 %. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že medzi pôvodným žalobcom a žalovaným vznikol 27. mája 2009 záväzkový právny vzťah založený zmluvou o dodávke plynu pre odberateľa plynu v domácnosti, ktorou sa pôvodný žalobca zaviazal dodávať žalovanému zemný plyn do odberného miesta na ul. A. v X.. Žalovaný sa zaviazal za dodávky plynu platiť jeho cenu formou preddavkov s tým, že po zistení skutočného odberu plynu za fakturačné obdobie pôvodný žalobca ako dodávateľ vyúčtuje žalovanému vo vyúčtovacej faktúre nedoplatok alebo preplatok. Spotreba plynu na predmetnom odbernom mieste bola meraná plynomerom č. 8076850 so stavom meradla v čase uzavretia zmluvy: 22460 m3. Predpokladaný ročný odber plynu z predmetného odberného miesta bol 106 kW/h a 10 m3. Pôvodný žalobca vyúčtovacou faktúrou č. 7443034588 z 24. mája 2010 vyúčtoval žalovanému nedoplatok za dodaný plyn do predmetného odberného miesta za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2010 sumou 1

369,27 eura s lehotou splatnosti do 7. júna 2010. Výšku nedoplatku určil odpočítaním prijatých zálohových platieb od žalovaného v celkovej sume 30 eur od fakturovanej sumy 1 399,27 eur. Spotrebu plynu z predmetného odberného miesta k 18. máju 2010 pôvodný žalobca určil za použitia typového diagramu z dôvodu, že mu žalovaný neumožnil uskutočniť odpočet reálnej spotreby na príslušnom meradle. Keďže žalovaný následne uhradil ešte 28,05 eura, žalobca sa žalobou domáhal zaplattenia prevyšujúcej časti sumy vyúčtovanej predmetnou faktúrou v zodpovedajúcej výške 1 341,22 eura. Medzi stranami sporu bolo nesporné, že 18. mája 2010, ku ktorému dňu bola pôvodným žalobcom vystavená predmetná vyúčtovacia faktúra, nedošlo k odpočtu skutočnej spotreby plynu na predmetnom odbernom mieste. Sporým však zostalo, či žalovaný bol alebo nebol upovedomený pôvodným žalobcom o plánovanom odpočte stavu plynomerov v danom čase v danej lokalite, čo žalobca v priebehu sporu nepreukázal. K reálnemu odpočtu stavu dotknutého meradla došlo 24. septembra 2010 na základe údajov poskytnutého pôvodnému žalobcovi L. Ž. - Ž.Í., ktorý sa s účinnosťou od 1. októbra 2010 stal nájomcom nebytového priestoru s predmetným odberným miestom a k 24. septembru 2010 bola reálne nameraná spotreba 25106 m³ a ku dňu fyzického odpočtu 1. októbra 2010 bola nameraná spotreba 25202 m³. Súd prvej inštancie skonštatoval, že v spore zostala síce otáznou skutočná spotreba plynu na predmetnom odbernom mieste k 18. máju 2010, avšak mal za preukázanie skutočnú spotrebu na predmetnom odbernom mieste od 27. mája 2009 do 22. septembra 2010, z ktorej žalovaný zaplatil za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2009 iba preddavkové platby a za obdobie od 19. mája 2009 do 22. septembra 2010 tak preddavkové platby v sume 228 eur, ako aj nedoplatok v sume 81,53 eura. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný za obdobie od 27. mája 2009 do 22. septembra 2010 zaplatil iba časť ceny skutočne odobratého plynu. Plne uhradil cenu plynu iba za obdobie od 19. mája 2010 do 22. septembra 2010 a neuhradil časť nedoplatku za spotrebovaný plyn za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2010 v sume 1 341,22 eura. Uzavrel, že právna ochrana spotrebiteľa nie je ani absolútna, ani neobmedzená a nepriznanie žalovanej sumy žalobkyni len preto, že spotrebu plynu k 18. máju 2010 pôvodný žalobca určil za použitia typového diagramu, ktorý iba nepreukázal, že právny predchodca žalobkyne ne/upovedomil žalovaného o plánovanom odpise stavu plynomerov, pričom bolo preukázané, že reálna spotreba plynu za obdobie, do ktorého spadá aj rozhodné obdobie, bola v konečnom dôsledku vyššia, než bola určená k 18. máju 2010, a teda bolo nepochybné, že žalobkyňa v konečnom dôsledku nežiada od žalovaného cenu plynu prevyšujúcu cenu za reálne dodaný plyn, nepriznanie žalobného nároku žalobkyni by bolo pre ňu veľmi nespravodlivým rozhodnutím v rozpore s princípom spravodlivosti vyjadrenom v čl. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Trnave rozsudkom z 23. júna 2020 sp. zn. 25Co/19/2020 v spojení s opravným uznesením z 15. marca 2022 sp. zn. 25Co/19/2020 - 555 I. odmietol odvolanie žalovaného proti zamietajúcemu výroku napadnutého rozsudku, II. vo vyhovujúcom výroku ako i v závislom výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, III. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia súhlasil so súdom prvej inštancie, že spotrebu plynu k 18. máju 2010 pôvodný žalobca určil za použitia typového diagramu s odôvodnením žalobcu, že mu žalovaný neumožnil uskutočniť odpočet reálnej spotreby na príslušnom meradle, avšak žalobca nepreukázal, že žalovaný bol upovedomený o plánovanom odpočte stavu plynomerov, ani teda, že bol oprávnený vyúčtovať cenu plynu za použitia typového diagramu. Zdôraznil, že pochybenie právneho predchodcu žalobcu v tomto smere nemá za následok zánik povinnosti žalovaného zaplatiť za reálne dodaný a spotrebovaný plyn v predmetnom odbernom mieste, pričom reálna spotreba zemného plynu žalovaným bola reálne preukázaná. Mal za rozhodné, že žalovaný zaplatil nedoplatok za spotrebu plynu za dané odberné miesto za obdobie bezprostredne nasledujúce po rozhodnom období, teda za obdobie od 19. mája 2010 do 22. septembra 2010 v celom rozsahu a nenamietal a nijako relevantne nespochybnil namerané údaje spotreby za toto obdobie. V tejto v poradí druhej faktúre pritom počiatočný stav meradla je totožný s konečným stavom meradla v predchádzajúcej faktúre. Ďalšie odvolacie argumenty odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej už za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. Uzavrel, že odvolanie žalovaného podané výslovne voči celému rozsudku súdu prvej inštancie, smeruje aj voči výroku II., ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá, teda bolo rozhodnuté v prospech žalovaného. Odvolanie žalovaného v časti, v ktorej smerovalo proti zamietajúcemu výroku II., s použitím § 386 písm. b) v spojení s § 359 CSP,

ako podané neoprávnenou osobou, odmietol.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietal, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, keď odvolací súd sa nevysporiadal s odvolacími dôvodmi. Taktiež namietal, že v rozsudku súdu prvej inštancie sú uvedené nesprávne a nepravdivé skutkové zistenia, ktorými je rozsudok zdôvodnený a ktoré nevyplývajú z doterajšieho neúplne vykonaného dokazovania. Mal za to, že týmto bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Za otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte riešená považoval otázky 1/ možnosti použitia výpočtu spotreby typovým diagramom bez zohľadnenia § 51 ods. 4 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov, 2/ aplikovanie zrušeného a nenahradeného ustanovenia § 136 O. s. p. po nadobudnutí účinnosti CSP. Uviedol, že žalobkyňa nepreukázala, že bola oprávnená vyúčtovať cenu plynu za použitia typového diagramu, za použitia ktorého vychádzala pri vyúčtovaní ceny plynu za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2010. Bol názoru, že žalobkyňa nemohla použiť typové diagramy na vyúčtovanie ceny plynu, nakoľko si nesplnila svoju zákonnú povinnosť zabezpečiť údaje namerané meradlom a tvrdenie žalobkyne, že žalovaný meradlo nesprístupnil, žalobkyňa nepreukázala. K argumentácii súdov nižších inštancií, že bolo preukázané, že došlo k reálnej spotrebe plynu z predmetného odberného miesta žalovaným za obdobie od 27. mája 2009 do 22. septembra 2010, aj keď nebolo preukázané, aká bola skutočná spotreba plynu k 18. máju 2010, uviedol, že takéto tvrdenie nekonvaliduje skutočnosť, že žalobkyňou uplatnený nárok nemá právny základ a vyúčtovanie je uskutočnené nesprávne a v rozpore so zákonom. Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie rozsudkom z 19. januára 2015 sp. zn. 5C/65/2013 žalobu zamietol a odvolací súd uznesením z 3. mája 2016 sp. zn. 25Co/332/2015 tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že pri rozhodovaní je potrebné použiť ustanovenie § 136 O. s. p. Medzičasom však došlo k účinnosti CSP, v ktorom predmetné ustanovenie nebolo nahradené a preto súd nemohol toto ustanovenie na daný prípad aplikovať. Mal za to, že súdy nižších inštancií nesprávne a nespravodlivo poskytli právnu ochranu žalobkyňi titulom údajného princípu spravodlivosti bez ohľadu na vykonané dokazovanie a zistený skutkový stav. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu zamietol.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že svoj nárok v konaní riadne preukázala a v plnej miere sa stotožnila s rozhodnutiami súdov nižších inštancií, ktoré považovala za správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

7. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo

rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod.

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súd oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, a zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorý v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú, kompletizujúcu jednotu) sa vysporiadava so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovaného a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva, že spotrebu plynu k 18. máju 2010 pôvodný žalobca určil za použitia typového diagramu s odôvodnením žalobcu, že mu žalovaný neumožnil uskutočniť odpočet reálnej spotreby na príslušnom meradle. Ďalej konštatovali, že žalobca nepreukázal, že žalovaný bol upovedomený o plánovanom odpočte stavu plynomerov, ani teda, že bol oprávnený vyúčtovať cenu plynu za použitia typového diagramu, z ktorého vychádzal pri vyúčtovaní ceny plynu za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2010, avšak zdôraznili, že pochybenie právneho predchodcu žalobcu v tomto smere rozhodne nemá za následok zánik povinnosti žalovaného zaplatiť za reálne dodaný a spotrebovaný plyn v predmetnom odbernom mieste. Reálna spotreba zemného plynu žalovaným na danom odbernom mieste za obdobie od 27. mája 2009 do 22. septembra 2010 bola podľa záverov súdu prvej inštancie, s ktorými sa odvolací súd plne stotožnil, reálne preukázaná. Za rozhodné považovali, že žalovaný zaplatil nedoplatok za spotrebu plynu za dané odberné miesto za obdobie bezprostredne nasledujúce po rozhodnom období, teda za obdobie od 19. mája 2010 do 22. septembra 2010 (faktúra č. 7411878693) v celom rozsahu a nenamietal a nijako relevantne nespochybnil namerané údaje spotreby za toto obdobie. Odvolací súd ďalej uviedol, že hoci už nie je možné dodatočne spätne zistiť reálny stav meradla spotreby zemného plynu na danom odbernom mieste žalovaného ku dňu 18. mája 2010, v konaní bola preukázaná reálna spotreba v širšom období, do ktorého toto obdobie spadá a keďže z tejto reálnej spotreby žalovaný zaplatil časť vyúčtovanú druhou z faktúr, zostáva mu zaplatiť reálne spotrebovaný odber plynu, ktorý bol vyúčtovaný prvou z menovaných faktúr. Uzavrel, že suma, ktorú žalovaný na základe predmetných dvoch faktúr už uhradil a má uhradiť na základe preskúmaného rozsudku, zodpovedá

reálnej spotrebe zemného plynu žalovaným v danom odbernom mieste v celom rozhodnom období a vzhľadom na uvedené bolo by v rozpore so zásadou hospodárnosti občianskeho súdneho konania zakotvenou v čl. 17 Základných princípov CSP, aby sa súd zaoberal správnosťou výpočtu spotreby zemného plynu určenej v prvej z uvedených dvoch faktúr typovým diagramom. Z rozhodnutí súdov nižších inštancií je teda zrejmé, z akých právnych úvah súdy vychádzali, keď dospeli k záveru, že žaloba je dôvodná. Ich myšlienkový postup je dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

12. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Dovolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné dodať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

14. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

15. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania odôvodnil naformulovaním otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neboli podľa dovolateľa riešené, mal za to, že je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte

nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

17. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP). Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí odvolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je odvolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018, 9Cdo/73/2021).

19. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre tú ktorú prejednávajú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010, 7Cdo/117/2011). Účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je dosiahnuť vyriešenie dosiaľ ešte nevyriešenej právnej otázky. Naostatok treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

20. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť jeho dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Ním zadefinovaná právna otázka (možnosť použitia výpočtu spotreby typovým diagramom bez zohľadnenia § 51 ods. 4 zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov) by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP iba vtedy, ak nebola otázkou skutkovou, ale právnou s presahujúcim významom pre dosiaľ neriešené právne otázky.

21. K otázke nastolenej ako dovolacia otázka dovolací súd uvádza, že v danom prípade dovolateľ namieta nesprávne zistenie ohľadom podmienok na uskutočnenie kontroly odberného plynového zariadenia a uskutočnenie odpočtu meradla a následne vyúčtovania ceny plynu za použitia typového diagramu, pretože nesúhlasí s jej interpretáciou odvolacím súdom, podrobne uvedenej v bode 27. rozsudku odvolacieho súdu.

22. Pokiaľ súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje či došlo k odpočtu skutočnej spotreby plynu na odbernom mieste a zároveň zisťuje či žalovaný bol alebo nebol upovedomený o plánovanom odpočte stavu plynomerov v danom čase v danej lokalite, zisťuje skutkový stav veci. Skutkový záver súdu o tom, že mal za preukázanú skutočnú spotrebu na predmetnom odbernom mieste od 27. mája 2009 do 22. septembra 2010, z ktorej žalovaný zaplatil za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2009 iba preddavkové platby a za obdobie od 19. mája 2009 do 22. septembra 2010 tak preddavkové platby v sume 228 eur, ako aj nedoplatok v sume 81,53 eura. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaný za obdobie od 27. mája 2009 do 22. septembra 2010 zaplatil iba časť ceny skutočne odobratého plynu. Plne uhradil cenu plynu iba za obdobie od 19. mája 2010 do 22. septembra 2010 a neuhradil časť nedoplatku za spotrebovaný plyn za obdobie od 27. mája 2009 do 18. mája 2010 v sume 1 341,22 eura. Uzavrel, že právna ochrana spotrebiteľa nie je ani absolútna, ani neobmedzená a nepriznanie žalovanej sumy žalobkyni len preto, že spotrebu plynu k 18. máju 2010 pôvodný žalobca určil za použitia typového diagramu, ktorý iba nepreukázal, že právny predchodca žalobkyne ne/upovedomil žalovaného o plánovanom odpise stavu plynomerov, pričom bolo preukázané, že reálna spotreba plynu za obdobie, do ktorého spadá aj rozhodné obdobie, bola v konečnom dôsledku vyššia, než bola určená k 18. máju 2010, a teda bolo nepochybné, že žalobkyňa v konečnom dôsledku nežiada od žalovaného cenu plynu prevyšujúcu cenu za reálne dodaný plyn, bol preukázaný. Ak preto dovolateľ v dovolacom konaní vytyka súdu, že konkrétne ustanovenie interpretoval nesprávne, v rozpore s jej skutočným obsahom, ide o dovoláciu námietku nevystihujúcu podstatu § 421 ods. 1 písm. b) CSP, lebo takáto námietka sa týka nesprávneho skutkového zistenia, na ktorom súd založil svoje právne závery. Pokiaľ totiž súd zisťuje, či žalovaný bol alebo nebol upovedomený o plánovanom odpočte stavu plynomerov v danom čase v danej lokalite, rieši skutkové otázky, pričom výsledkom tejto činnosti sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nemožno považovať za právne posúdenie (3Cdo/27/2019).

23. So zreteľom na uvedené je teda zrejmé, že žalovaný v danom prípade vo väzbe na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP síce argumentuje nesprávnym právnym posúdením, avšak len v tom zmysle, že ak by odvolací súd vyšiel zo správne zisteného skutkového stavu, nevyhnutne by musel dospieť k odlišnému právnemu posúdeniu, teda k záveru, že žalobca nemohol vyúčtovať cenu plynu za použitia typového diagramu pre námietky uvádzané dovolateľom v konaní, na ktoré však dostal odpoveď v rozhodnutiach nižších súdov.

24. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP i zadefinovaním právnej otázky či je možná aplikácia ustanovenia § 136 O.s.p. po nadobudnutí účinnosti CSP.

25. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ v danom prípade zákonu zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, ktorá podľa jeho názoru v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená: či je možné aplikovať ustanovenie § 136 O.s.p. za účinnosti CSP.

26. Po konštatovaní prípustnosti dovolania v tejto časti pristúpil dovolací súd k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

27. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie

skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

28. Zohľadniac okolnosti prejednávanej veci dospel dovolací súd pri „mlčaní“ procesnoprávneho predpisu k takému riešeniu, ktoré spočíva v povinnosti vyplniť medzeru v právnom predpise pomocou sudcovskej tvorby práva (článok 4 ods. 2 Základných princípov CSP). Sudcovská tvorba práva, pri ktorej konajúci sudca preberá na svoje plecia ad hoc úlohu legislatívneho orgánu (zákonodarcu), je podmienená skutočnosťou, že právna reglementácia konkrétnej oblasti spoločenských vzťahov alebo príslušnej právnej otázky nie je dostatočná a zamietnutie návrhu z dôvodu, že právny predpis mlčí, by bolo zjavne nespravodlivé. Konajúci sudca je v tomto prípade nútený uvažovať a predpokladať, že ak by vec posudzoval zákonodarca, právnu normu aplikovateľnú na danú skutkovú podstatu by prijal a keďže sudca nemôže v zmysle princípov ovládajúcich konanie pred ním odmietnuť spravodlivosť (*denegatio iustitiae*), je povinný vziať na seba ad hoc úlohu zákonodarcu a právnu normu dotvoriť. V takýchto prípadoch je v súlade s princípmi právneho štátu, aby došlo k vyplneniu určitej medzery v zákone prostredníctvom rozhodovacej činnosti súdu. Okrem zákonného základu pre dotváranie práva súdmi prípustnosť a dokonca v určitých prípadoch aj povinnosť realizácie sudcovskej tvorby práva je výslovne potvrdená aj v judikatúre najvyšších súdnych autorít ako napr. v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 46/2015. Tento nález bol publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu SR pod č. 32/2015, preto predstavuje ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktorou sú súdy fakticky viazané (článok 2 ods. 2 Základných princípov CSP). Ústavný súd tu konštatoval, že „pri medzerách v právnom predpise ide teda o absenciu právnej úpravy (špecifického pravidla) v prípadoch, kde je vzhľadom na ciele zákonodarcu alebo celkový kontext zákona táto právna úprava (toto špecifické pravidlo) legitímne očakávaná. Mal preto ústavne aprobovateľné vyplniť túto medzeru prostredníctvom rozhodovacej činnosti príslušných orgánov verejnej moci. (...)“. Najvyšší súd na podporu tejto argumentácie poukazuje na početnú judikatúru a literatúru, ktorá vyslovuje rovnaké názory (Melzer F. *Methodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 78 a 79; Kelsen, H. *General Theory of Law and State*. Cambridge: Harvard University Press, 1949, s. 147 až 149; Larenz, K. *Methodenlehre der Rechtswissenschaft*. Sechste, neubearbeitete auflage. Berlin, Heidelberg, New York: Springer-Verlag, 1991, s. 375; Barak, A. *Purposive Interpretation in Law*. Princeton: Princeton University Press, 2005, s. 71 a 72; Rozhodnutie nemeckého Spolkového ústavného súdu sp. zn. 1 BvR 1631/08 z 30. augusta 2010, bod 64).

29. Podľa ustanovenia § 136 O.s.p. ak výšku nárokov bolo možné zistiť len s nepomernými ťažkosťami, alebo ak ju nebolo možné zistiť vôbec, podľa predchádzajúceho právneho predpisu bol súd povinný určiť ju podľa svojej úvahy. Obdobnú úpravu obsahujú aj nové procesné pravidlá. Podľa § 264 ods. 1 CSP ak možno hodnotu nárokov alebo hodnotu, ktorá má byť základom pre výpočet súdneho poplatku, zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojho odhadu. Rozdielom však je, že kým pôvodná úprava bola umiestnená v časti týkajúcej sa hodnotenia dôkazov, nová sa nachádza v časti zaoberajúcej sa trovami konania. Logicky tu preto vzniká otázka, či možno novú úpravu uplatniť všeobecne - teda aj na určenie hodnoty nárokov na účely rozhodnutia vo veci samej - alebo či je obmedzená len na rozhodovanie o súdnom poplatku a iných trovách konania. Táto nejednoznačnosť znenia § 264 ods. 1 CSP aj jeho systematického umiestnenia vedie k otázke, či mohol mať zákonodarca nejaký záujem na tom, aby skúmané ustanovenie malo len obmedzený dosah. Kladnej odpovedi by mohol nahrávať princíp procesnej zodpovednosti strán, na ktorý CSP kladie v porovnaní s predchádzajúcim právom omnoho väčší dôraz. Zmyslom sudcovského odhadu pri rozhodovaní vo veci samej je - dať zadosť jednak princípu spravodlivosti a jednak princípu procesnej ekonómie. Prvý z týchto princípov sa prejavuje v tom, že sa neodmieta v základe opodstatnený nárok iba preto, že preukázať jeho hodnotu je objektívne nemožné. Dôvodová správa k § 271 uh. Občianskeho sporového poriadku z r. 1911 poukazuje na to, že bez sudcovskej úvahy by výsledok sporu nezodpovedal hmotnému právu. Poz. TÉRFI, G.: *Az uj polgári perrendtartás*; Budapešť: Grill Károly Könyvkiadóvállalata, 1911, s. 367. Alebo MIČURA, M. - MOYS, Š.: *Občiansky sporový poriadok*; 2 vydanie, Bratislava: [s.n.], [cca 1943], s. 229. Inak by v takýchto prípadoch súdy nepôsobili ako ochrancovia spravodlivosti, ale naopak, stávali by sa zdrojom nespravodlivosti. Odmietnuť treba pritom

názor, že k nespravodlivým výsledkom môže viesť práve sudcovský odhad, a to tam, kde je súdom určená hodnota nároku vyššia, ako by to zodpovedalo skutočnosti. Jednak sa realita takejto nespravodlivosti nedá overiť (keďže ide o prípady, keď sa skutočná hodnota objektívne určiť nedá), a jednak je toto riziko práve tak veľké, ako riziko, že sudcovský odhad bude podhodnotený. Princíp procesnej ekonomie sa zas odzrkadľuje v tom, že súd svojim odhadom nahradí dôkaz, ktorého získanie by bolo spojené s nepomernými ťažkosťami, resp. nákladmi. Por. RECHBERGER, W. H. in: Rechberger, W. H. a kol.: Kommentar zur ZPO; 3. vydanie, Viedeň: Springer-Verlag, 2006, s. 1175. Je pritom zrejmé, že oba tieto princípy nad princípom procesnej zodpovednosti strán prevažujú.

30. Dovolací súd ďalej uvádza, že možnosť sudcovského odhadu vyplýva priamo zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Elementárna spravodlivosť totiž káže, aby sa takýto odhad umožnil i pri rozhodovaní vo veci samej. Čl. 4 Základných princípov CSP by preto mal umožňovať dotváranie práva nielen tam, kde niet použiteľného ustanovenia na prejednanie a rozhodnutie o veci, ale aj tam, kde síce teoreticky takéto ustanovenie je, no jeho teleologické pozadie na riešený prípad nemá dosah, resp. jeho striktné uplatnenie by viedlo k odopretiu ochrany subjektívneho práva (denegatio iustitiae), a teda k popretiu zmyslu civilného procesu (čl. 1 a 2 Základných princípov CSP). Zároveň je možné sa oprieť o extenzívny výklad § 215 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu. Riešenie zložitých otázok dôkazného bremena a následkov jeho neunesenia a teda otázky, aký skutkový stav treba považovať za zistený, zákonodarcu správne ponechal na súdnu prax a právnu náuku. Ustanovenie § 215 ods. 1 CSP je preto dostatočne flexibilné, aby sa podľa čl. 3 Základných princípov CSP za zistený skutkový stav mohol v prípade riadne preukázaného základu považovať odôvodnený a o normálny beh vecí či životné skúsenosti opretý sudcovský odhad.

31. Na uvedenom základe najvyšší súd (aplikáciou základných zásad právneho poriadku) nazeral na vec cez prizmu povolených hraníc pre sudcovskú tvorbu práva tak, že záver o určení ceny plynu, ku ktorému dospeli súdy nižších inštancií v prejednávanej veci, je spôsobilým podkladom pre vyhovie žaloby. Sumarizujúc uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že by bolo v rozpore s princípom všeobecnej spravodlivosti, ak iba v dôsledku absencie právnej úpravy ohľadom možnosti súdu priznať výšku nárokov podľa svojej úvahy by bola žaloba zamietnutá.

32. Preto v záujme spravodlivého usporiadania vzťahov dovolací súd považoval dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP vo vzťahu k druhej nastolenej právnej otázke za nedôvodný.

33. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, v časti vymedzenej prvou právnou otázkou odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi a zároveň v časti, v ktorej žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP v druhej otázke ako nedôvodné zamietol podľa § 448 CSP.

34. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto jej dovolací súd proti žalovanému priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.